DE MOOISTE DAG VAN MIJN LEVEN
door Simon van Alphen

Dit voorjaar zullen de bevrijding van Nederland en de capitulatie van Japan met meer nadruk worden herdacht dan in de afgelopen jaren het geval is geweest.
Die grote nadruk lijkt tegen de achtergrond van de stormachtige golfbewegingen van onze maatschappij moeilijk te verklaren.
Er is een generatie Nederlanders opgegroeid, die de lotgevallen van ons volk tijdens oorlog en bezetting slechts uit de verhalen van hun (groot-)ouders heeft gehoord; verhalen, waarin de verwerkte ervaringen soms al waren vervaagd; dan wel bewust op de achtergrond gedrongen om de jongste generatie niet steeds met het verleden te belasten.
Dat kan goed werken; maar is een deel van de huidige onrust (b.v. het anti-amerikanisme, of de onderwaardering van ons militaire apparaat) niet juist te verklaren uit een gebrek aan kennis en inzicht in de geschiedenis van de laatste vijftig jaren?
Er is al veel geschreven over de vijf bezettingsjaren en de bevrijding.
Door Lt.Kol. E.H. Brongers: "Afsluitdijk 1940" - "De slag om de residentie 1940" - Grebbeline 1940" - "Een dag oorlog in Zuid Limburg" - "Opmars naar Rotterdam".
Hans Onderwater: "En toen was het stil"; het boek "mijn getto", waarin Jack Eisner vertelt hoe hij via diverse kampen de verschrikkingen van de vervolging heeft overleefd. Ook het boek "Bevrijding zonder bevrijders" van Rudy Verheem, over de "sinjo" tussen Indië en Nederland. Behalve de kamptijd worden de "bevrijding zonder bevrijders" en het begin van de revolutie in Indonesië heel indringend uitgebeeld.
Zo zou ik door kunnen gaan tot het levenswerk van Dr. L. de Jong met zijn "Het Koninkrijk der Nederlanden in de tweede wereldoorlog".
Ondanks al die boeken en geschriften heeft een deel van ons volk nog niets geleerd uit het verleden en doet men die publicaties af met een opmerking van gezeur van oude mensen over het verleden!

Laat ik hiervan afstappen om niet een verdere polarisatie op te roepen, waarbij het niet is uitgesloten, dat iemand die zich in dat spanningsveld waagt in een soort mijnenveld terecht komt en door zich "vredes-activisten" noemende landgenoten in elkaar getimmerd wordt.
Bewust zijn in de vorige zin twee woorden tussen aanhalingstekens geplaatst, omdat ik wel degelijk een onderscheid maak tussen oprecht naar vrede strevende mensen en de zich vredes-activisten noemende relschopper.
De ouderen onder ons weten, dat het een van de laatste keren zal zijn dat zij nog een lustrum aan de herkregen onafhankelijkheid kunnen toevoegen.
Daarom is het goed dat er overal bijeenkomsten, herdenkingen en feesten op touw worden gezet om nogmaals en met meer nadruk dan ooit tevoren de gehele jongere generatie te confronteren met de inhoud van het begrip "vrijheid en onafhankelijkheid".

Het is DE kans voor de oudere generatie - die 1940/45 bewust heeft meegemaakt - om nog eens (en misschien voor het laatst op deze wijze) in de éénheid, die zo kenmerkend was voor ons volk in de oorlogsjaren te denken aan allen die de bevrijding niet meer mochten beleven.
Daarbij mogen wij de in Nederlands Oost Indië gevallenen niet vergeten.
Soest eert jaarlijks zowel op de vliegbasis als in de beide dorpskernen de Vaderlanders, waarvan Winston Curchill eens zei, toen hij sprak over de vliegers van de Royal Air Force na de beslissende luchtslag boven Engeland in september 1940:
"Nooit zijn zovelen zoveel verschuldigd geweest aan zo weinigen".
In soest is in de jaren 40/45 ook heel wat gepasseerd en de represailles van de bezetter logen er dan ook niet om. Zelf ben ik geen geboren en getogen Soesder, maar slechts iemand die in 1969 uit hoofde van zijn werkkring hier kwam wonen.
Ik hoop desondanks dat de redactie mijn pennevrucht toch zal willen opnemen alhoewel ik u geen complete vermelding van alle namen van hen die bij het verzet betrokken waren kan voorschotelen. Eigenlijk ben ik blij dat ik dat niet kan, want al gauw wordt bij zo een opsomming iemand vergeten.
Naast de bekende persoonlijkheden is er een groot aantal "gewone" inwoners, die òòk hun eigen rol hebben gespeeld.
De eerste kennismaking met het begrip oorlog begon voor Soest evenals elders wat onwerkelijk. Wij hoorden vliegtuigen, zagen parachutisten afspringen, hoorden schieten ..... maar toch bleven wij voor de deur van ons huis naar al dat vreemde gedoe staan kijken.
Het was kwart voor vier in de morgen op die tiende mei, dat het eerste luchtalarm werd gegeven. Even later stortten twee duitse vliegtuigen neer in het bos van de Paltz. Volgens instructies beplakte iedereen nog gauw zijn ramen met plakband om zodoende de ruiten beter bestand te doen zijn tegen de luchtdruk bij ontploffende projectielen. Ook vergaten wij niet de emmer met zand en de bijbehorende schop met lange steel op de zolder klaar te zetten om eventuele brandbommen te kunnen verwijderen. Het noodrantsoen werd uit de kast gehaald en wij gingen weer naar buiten!
Ons kon niets meer gebeuren: wij hadden de voorgeschreven veiligheidsmaatregelen getroffen. De openbare schuilgelegenheden van betonringen, afgedekt met plaggen verhoogden dat gevoel van veiligheid.
Verder was in de persorganen sedert de mobilisatie in augustus 1939 een dagelijkse compagne gevoerd waarin de bevolking werd duidelijk gemaakt hoe goed onze verdediging met de moderste middelen ter wereld wel was georganiseerd. Foto's van de Waalbrug bij Nijmegen met zware stalen deuren en asperges (dat waren verticaal geplaatste

stukken spoorrails in beton gegoten) versterkt; foto's van de sedert 300 jaar onneembaar geachte Hollandse Waterlinie, de Peel-Raamstelling, fort Pannerden, de Moerdijkbrug (afgezet met houten ruiters met prikkeldraad) en andere verdedigingswerken spraken tot onze verbeelding.

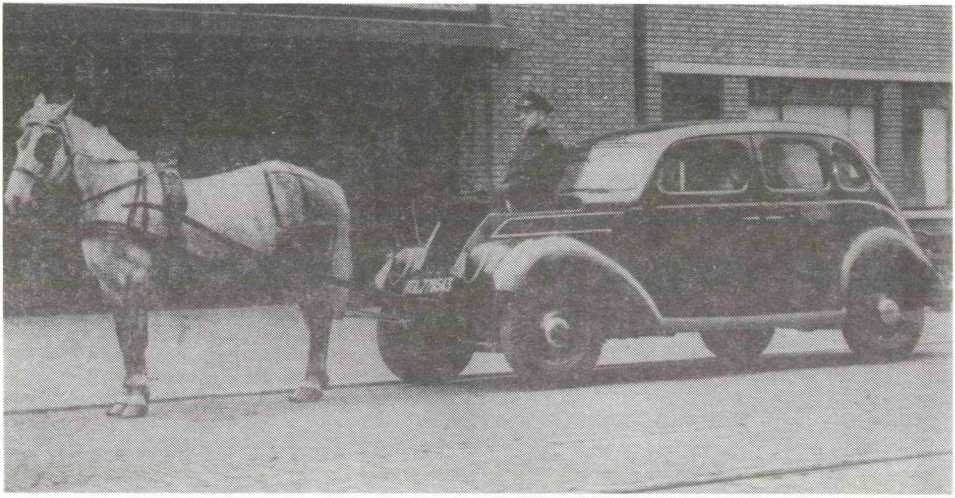

Daarenboven had de minister-president Colijn voor de radio verklaard, dat wij niet te vrezen hadden, maar rustig konden gaan slapen.
Wie zou het beter weten dan hij: een man van gezag.
Dat een duitse overvaller achter onze linies para-troepen en materieel zou neerlaten had niemand kunnen denken, alhoewel diezelfde tactiek een maand tevoren ook bij de overval op Noorwegen was gebruikt.
Een goed strateeg doet zo'n stunt maar één keer als verrassing.
Bij ons zou dat niet gebeuren en als het gebeurde was de tijd toch tekort geweest om afdoende maatregelen te kunnen nemen.
De onrust die door deze luchtlandingen achter de linies werd gezaaid maakte al onze verdedigingswerken in één klap waardeloos.
In de Generale Staf heerste al enige tijd verdeeldheid wat leidde to het terugtreden van de Opperbevelhebber generaal Rijnders. Zijn opvolger de generaal Winkelman heeft - wetende wat hem te wachten stond - getracht met alle hem ter beschikking staande middelen de verdediging opnieuw te organiseren. Een onmogelijke taak voor een militair opperbevelhebber die ondergeschikt is aan een burger minister van defensie.
In de jaren 1925/40 was defensie steeds een sluitpost op de staatsbegroting geweest. Verdediging was niet nodig voor het zich neutraal opstellende Nederland. Er werd zò driftig bezuinigd, dat geschut uit de Napoleontische tijd weer werd opgelapt en onze soldaten waren bewapend met geweren model 1890..
Tijdens de mobilisatiemaanden was een plan ontwikkeld om de burgerbevolking in geval van oorlog weg te houden van de gevechtslinies. Iedereen die maar gemist kon worden in het midden van het land zou veilig worden ondergebracht binnen de Vesting Holland, dus achter de Waterlinie.
Het afkondigen van die evacuatie-maatregelen zorgde voor een chaos op de wegen en het openbaar vervoer.

De Betuwe wordt in Zuid-Holland ondergebracht en de inwoners van Soest zullen naar de kop van Noord-Holland worden geëvacueerd.
Circa 9000 Soesders vertrokken per trein of met eigen vervoer gepakt en gezakt; slechts een handjevol onmisbaren bleef achter.
Op 16 mei wordt vliegveld Soesterberg bezet zodat de terugkerende bevolking al direct met de aanwezigheid van de bezetter wordt geconfronteerd.
Het lijkt ogenschijnlijk nogal mee te vallen. De troepen gedragen zich ordelijk en dat geeft de doorsnee burger het gevoel van "doe gewoon, koop gewoon, dan gaat ook alles gewoon".
Ook de bekendmakingen in twee talen op de openbare aanplakborden zijn mild van toon. "Privat-eigentümer werden nicht berührt werden".
Men had zich de inval van de germaanse horden chaotischer voorgesteld. Dat beeld zou snel veranderen.
Niet alleen wordt het gehate persoonsbewijs met foto en vingerafdruk ingevoerd, ook de snel opeenvolgende distributie-maatregelen voor allerlei levensmiddelen, te beginnen met suiker, textiel, fietsbanden, benzine enz. enz. geven reden tot ergenis.

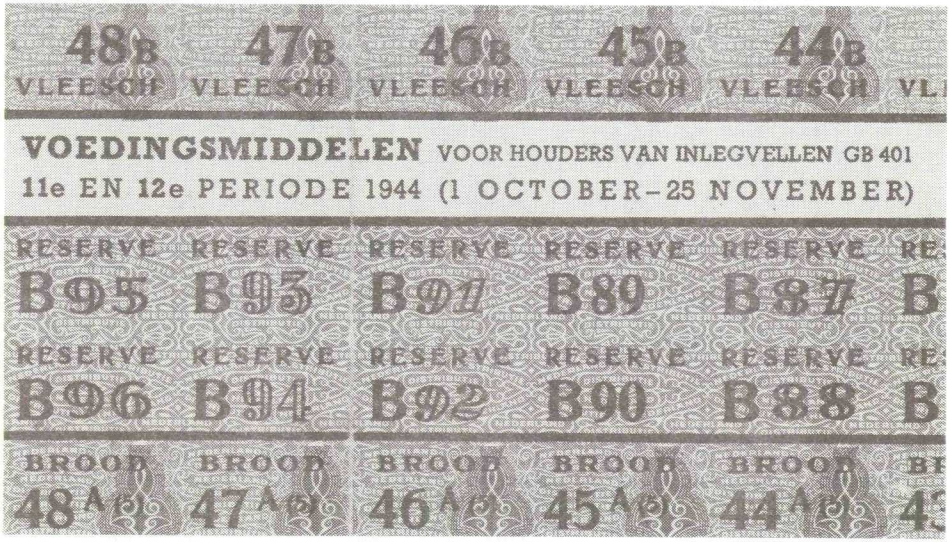

In november 1940 wordt het pand Lange Brinkweg 44 door een vliegtuigbom getroffen. Er vallen drie doden. Een dag later bij een poging om de spoorlijn Utrecht-Amersfoort buiten gebruik te stellen valt een bom op Postweg 39 in Soesterberg. Eén dode. het zal nog maar het begin zijn.
Om niet in herhaling te vallen van hetgeen anderen vòòr mij hebben geschreven, waarbij ik speciaal denk aan de "Kroniek van den Oorlog 1940-1944" die werd opgenomen in de feestelijke editie van de Soester Courant, wil ik u verwijzen naar die eerste Soester Courant van na de oorlog.
In de leeszaal van onze Historische Vereniging is een exemplaar van die krant aanwezig. Ik zou het een goed initiatief vinden, wanneer de uitgever nog eens een herdruk zou overwegen.
Die eerste krant was gedateerd: "21ste. jaargang-Dag van bevrijding".
Uit de jaartallen welke in de kop van de kroniek worden vermeld (1940-1944) blijkt, dat het verschijnen van de krant is voorbereid in het tijdvak juni 1944 tot mei 1945. De bij de invasie in Norman-

die (juni 1944) snel oprukkende geällieerde legers gaven hoop op een spoedige afloop van de oorlog.
Toen in september 1944 de eerste berichten doorkwamen over de bevrijding van Maastricht en de corridor in Brabant, waarbij o.a. Eindhoven, Veghel, Uden en andere plaatsen met bekend klinkende namen werden bevrijd, kon men boven de rivieren nog maar nauwelijks wachten op de bevrijders. De duitsers en hun nsb handlangers vluchtten in paniek weg onder medeneming van alles wat maar wielen had en binnen hun bereik kwam. Zij vluchtten weg ..... meer keerden snel terug. Die overhaaste vlucht werkte demoraliserend op de bezetter. Ook was het Verzet wat directer (ik wil niet zeggen: roekelozer) geworden, waardoor de bezetter weer extra geprikkeld werd.
Elke daad - hoe gering ook - die maar zou kunnen worden uitgelegd als sabotage of gericht tegen de bezetter werd standrechtelijk - dikwijls met de dood bestraft.
De Kroniek vermeldt daarvan een aantal voorbeelden.
Ook in het in 1965 ter gelegenheid van de twintigste gedenkdag van de bevrijding uitgegeven boekje, waarin schoolkinderen met eigen woorden navertellen hetgeen zij van hun ouders en de leerkrachten hebben gehoord over oorlog en bezetting staat veel beschreven. Het zou interessant zijn "de auteurs" van toen nu nog eens naar hun mening over de jaren 1940/45 te vragen. Zij zijn nu allemaal zo tussen de 30 en 40 jaar oud en hebben in de voorbije jaren hun vaste plaats in het maatschappelijk leven kunnen innemen.
Hoe hebben zij hun ideeën over dat maatschappelijk leven in vrede en vrijheid doorgegeven aan hùn kinderen?
Wat is de invloed geweest van het onderwijs bij de meningsvorming over vrede en vrijheid?.
Is de jongste generatie leerkrachten nog wel in staat om de geschiedenis van Nederland tijdens de tweede wereldoorlog objectief door te geven?
Je kunt de tijd niet stil zetten; de klok niet terugdraaien.
Om bij de tijd te blijven moet je wel van tijd tot tijd op de klok kijken.
Je weet dan precies hoe laat het is ..... dat het nog niet tè laat is om over elke nieuwe dag te kunnen zeggen:
"De mooiste dag van mijn leven"

Voor mij was de dag van de bevrijding de mooiste dag van mijn leven.

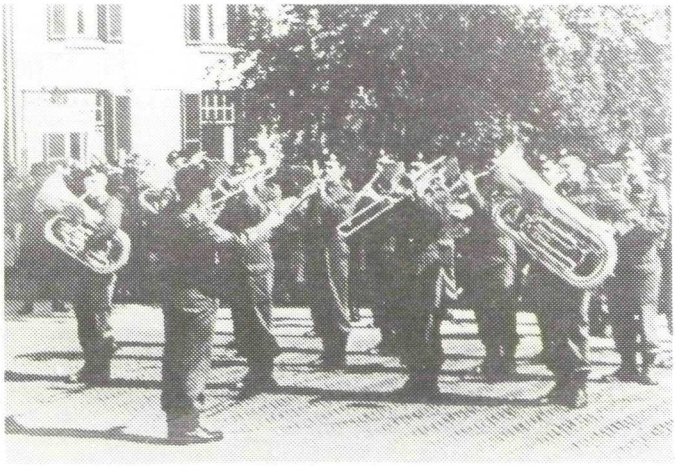

BEVRIJDING
Canadezen in Soest (1945)

HET NIEUWSBLAD
voor SOEST en BAARN

Redactie en Adm.: Van Weedestraat 7,Soestdijk. Telefoon 2962 - Giro 161165.
Uitgave : N.V. Eerste Soester Electr. Drukkerij, Soestdijk.

SOEST.

Inbraak. - Bij P. H. aan de Birktstraat is ingebroken en zijn ontvreemd een damesrijwiel, eenige eieren en wat spek. Het rijwiel werd later in de duinen teruggevonden, ontdaan van de banden. Ook bij D. L. aan de Birktstraat is gepoogd binnen te komen, doch de inbrekers zijn hier blijkbaar gestoord door een évacué. Op een derde adres aan de Birktstraat, bij T. K., is dien nacht ook nog een niet geslaagde poging tot inbraak gedaan.

De Roode Kruis-zendingen. - Voor de 5de zending, thans van het Zwitsersche Roode Kruis, moeten op Zaterdag 7 April worden ingeleverd als bestelbonnen A 398, B 398 en C 503. Houders van „Berechtigungsscheine" moeten de bonnen A en B 398 uiterlijk op 6 April bij het distributiekantoor inleveren, terwijl de zelfverzorgers de bonnen mogen benutten. Nadere mededeeling n volgen weer met uithangbiljetten.

Tijdelijke verhooging broodprijs.

Met toestemming van den Inspecteur der Prijsbeheersch ng te Utrecht is het te Soest vanaf Maandag a.s. op grond van de verhoogde kosten voor brandhout en eenheden vaste brandstof toegestaan de broodprijs tijdelijk te verhoogen van 19 tot maximum 24 cent per brood van 800 gram, afgehaald.

PROEFALARM.

Op Maandag, 9 April 1945, zullen de luchtbeschermingssirenes tusschen 11 en 13 uur bij wijze van proef in werking worden gesteld. Daarbij zal het signaal „Luchtalarm geëindigd" (één minuut gelijkmatige toon) gegeven worden. Voor het geval deze proefneming om bijzondere reden niet door zou gaan, volgt voor het eerstvolgende proefalarm een nieuwe bekendmaking.

De Commandant Lbd.,
J. Voerman.

Pootaardappelen.

Wat de eventueele beschikbaarstelling van pootaardappelen aangaat, kan worden medegedeeld, dat er in Friesland en Groningen genoeg pootaardappelen zijn, mede bestemd voor deze streken en dat men met man en macht werkt om deze hier te krijgen. Het vervoer vormt echter het groote struikelblok en momenteel ziet het er nog niet naar uit, dat ze spoedig hier kunnen zijn, daar het vervoer per schip moet geschieden. Men wordt dus aangeraden te trachten zich zelf op een andere wijze te zien te helpen, want het zal in elk geval wel laat worden. Mochten ze nog komen, dan zullen per gezin van elken volkstuinder pootaardappelen beschikbaar worden gesteld voor 100 vierkante Meter, doch de boeren gaan dan voor. De aflevering zal dan geschieden door de handelaren. Nadere berichten volgen nog, indien zich nieuwe gezichtspunten voordoen.

Officieel.

BEKENDMAKING.

De Commandant van den Luchtbeschermingdienst te Soest maakt bekend, dat door de beperkte electrische stroomvoorziening slechts vier sirenes bij „Luchtalarm" functionneeren.

Indien het signaal „Luchtalarm" wordt gegeven, kan men alleen de volgende sirenes hooren loeien:

1. Sirene op school „Hees", Schoolstr.
2. Sirene op de „Maalderij", Torenstr.
3. Sirene op „St. Jozef Stichting", Steenhoffstraat.
4. Sirene opgesteld op perceel „Beukenlaan 29".

Een en ander geldt ook voor het signaal „Luchtalarm geëindigd".

De Commandant Lbd.
De Opperluitenant van Politie,
J. Voerman.